

"Olimpiya dünyası" şahmat bəstəçiliyi üzrə növbəti beynəlxalq yarışlarını yekunlaşdırdı

İlkin təltif

"Olimpiya dünyası" 2010 (Etüdlər)

Hakim: Muradxan Muradov (Qobustan, Azərbaycan)

Muradxan Muradov: "Uzun illərdir ki, bizim üçün şahmat və şahmat poeziyası həyatımızın bir hissəsinə çevrilib. Məhz ona görə ölkəmizin aparıcı idman qəzetlərindən birində şahmat gəzətinin fəaliyyət göstərəcəyini nə qədər xoş olmasını sözlə ifadə etməyə çətinlik çəkirəm. Fürsətdən istifadə edib, mənə bu yarışda hakimlik etməyə təklif etdiklərinə görə qəzetinizə təşəkkürümü bildirmək istəyirəm".

İl ərzində qəzetin səhifələrində 10 ölkədən 27 müəllifin 30 etüdü dərc olunmuşdu: **Azərbaycan** (Araz Ələmmədov, İlqar

Əliyev, Ceyhun Hüseynzadə, Ələkbər Təhməzov, Mətləb Qədirov, Kənan Vəlixanov, Elmar Abdullayev, Samir Bədəlov, Ceyhun Məmmədov, Fərid Əhmədov, İlham Əliyev, Fəzail Sükkürov), **ABŞ** (Richard Becker, Mike Precic), **Argentina** (Mario Garcia), **Almaniya** (Gerhard Josten, Siegfried Hornecker), **Fransa** (Christian Poisson, Alain Pallier), **Ukrayna** (Nikolay Rokirovkin, Sergiy Didukh), **İtaliya** (Pietro Rossi, Marco Campioli), **Macarıstan** (Janos Mikitovics), **Gürcüstan** (İuri Akobia), **Slovaqiya** (Michal Hlinka, Oto Mihalco).

Sevindirici haldır ki, gümüşdə möşhur şahmat bəstəçiləri dərc olunur və bu gümüşün dünyaya şahmat mövzuatında artıq özünə yer tapmasını göstərir. Dərc olunmuş heç bir etüddə səhv tapılmadı, bu isə dərəcədən öncə onların gümüşün redaktoru tərəfindən diqqətlə və səbirli yoxlanılmasından, həmçinin ümumi kompüterləşmədən irəli gəlir. Yarışın səviyyəsi yüksəkdir və təltiflə 15 dərc olunmuş etüd seçilib. Məon ilk addımlarını atan gənclər şahmat bəstəçilərini xüsusi təltiflə qeyd etməyi qorara aldım, çünki bizim məqsədimiz ölkəmizdə etüdüün inkişaf etdirilməsidir, bu

500. Mario Garcia, İuri Akobia (Argentina, Gürcüstan)
1-ci Mükafat

476. Janos Mikitovics (Macarıstan)
2-ci Mükafat

477. Michal Hlinka, Oto Mihalco (Slovakiya)
3-cü Mükafat

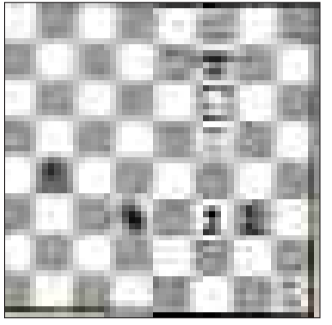
545. Sergiy Didukh, Siegfried Hornecker (Ukrayna, Almaniya)
1-ci fəxri rəy

512. İuri Akobia (Gürcüstan)
2-ci fəxri rəy

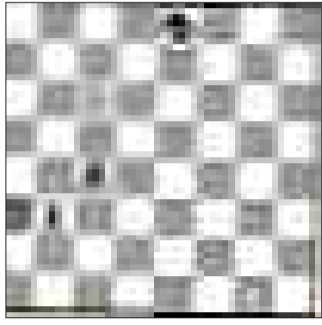
505. Mike Precic, İlham Əliyev (ABŞ, Azərbaycan)
3-cü fəxri rəy

459. Janos Mikitovics (Macarıstan)
4-cü fəxri rəy

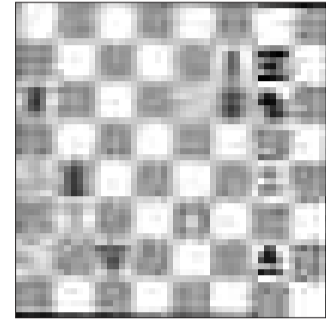
506. Nikolay Rokirovkin (Ukrayna)
Xüsusi fəxri rəy

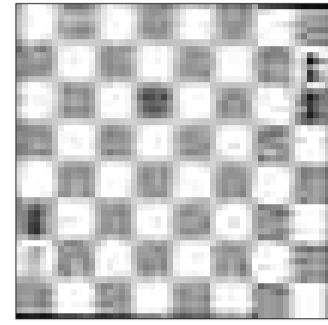
Uduş (+)

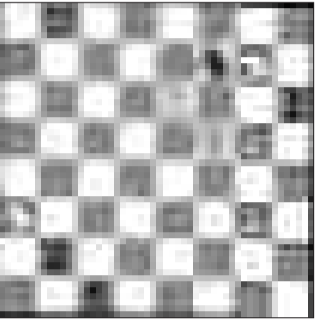
Heç-heçə (=)

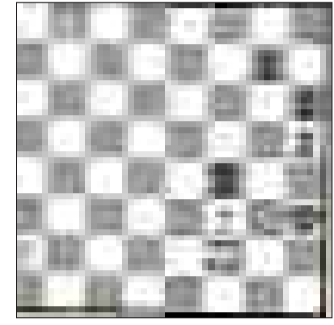
Heç-heçə (=)

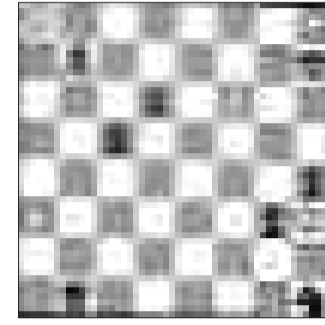
Heç-heçə (=)

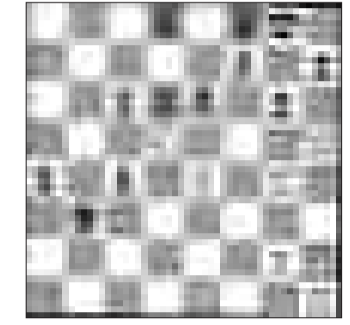
Uduş (+)

Uduş (+)

Uduş (+)

Uduş (+)

500. Mario Garcia (Argentina) və İuri Akobia (Gürcüstan)

1. Ae4+! Şe6 2. Txf3 g2+! 3. Şg1! [Tematik oyun 3.Şh2!? Şd5! 4. Af6+ Şe4 5. Tf5 Ac5 6. Ae4 Axc4 7. a6 Fd6+ (Fc3)=] 3...Şd5 4. Af6+ Şe4 5. Tf5 Ac5 6. Ae4! Axc4 7. a6 Fc3 8. Te5+!! Axc5 9. a7 Ae6 [öas 9...Ad3 10. Şxg2!+- (10.a8V? Ae1=)] 10. a8V Af4 11. Va4+ Fb4 12. Şh2! uduş.

Etüd maraqlı mübarizə ilə yadda qalır, qaraların öks oyununda maraqlıdır. Ağların qurbanları və ağ şahın gedişləri də diqqəti cəlb edir.

476. Janos Mikitovics (Macarıstan)

1. b5! Fe2! 2. b6 Ff3+

3. Şd7 Af6+ 4. Şe7! Ad5+! 5. Şb7! Ac3+! 6. Şa6!! Ae4 7. b7! Ac5+ 8. Şb6! Axb7 9. Tg3! Fh1 10. Th3 Fg2 11. Tg3 [11. Td3? Şb4+] 11...Fe4 12. Te3 Ad6! 13. Şe5! Ab7+ 14. Şb6! mövqeli heç-heçə və 14...Fd5 15. Td3 Fh1 16. Th3 Fe4 17. Te3=, Gərgin mübarizə ilə olan gözəl etüddür. Ağ şahın doqıq və inco gedişləri sonda gözəl mövqeli heç-heçəyə gətirib çıxarır.

477. Michal Hlinka və Oto Mihalco (Slovakiya)

1...Ae5+ 2. Şf5! fxe6+ 3. Şxf6 Tf7+! 4. Şxe5 Tf5+ 5. Şd4 Td5+ 6. Şc4 Ff1+ 7. Tbd3+! [7. Şxb4? Td4+ 8. Şe5 Te4+! 9. Şb5 Texa4+!] uduş.

7...Txa4 8. Axb4+ Şb2 [8...Txb4+ 9. Şxb4 Fxd3 10. Txc6= EGTB)] 9. Te2+! Fxe2 pat. Əla tərbiyə edilmiş etüd. İki fiqurun bağlanması ilə pat. Bütün fiqurlar öz yerini həll prosesində tutur. Təossüf ki, gediş ağırları vermək mümkün olmayıb.

545. Sergiy Didukh (Ukrayna) və Siegfried Hornecker (Almaniya)

1. g6! [Tematik oyun 1. bxa3? hxs5 2. a4 3. a5 g3 4. a6 g 5. a7 g1V 6. a8V Vg8+ 7. Şb7 Vxa8+ 8. Şxa8 Şe6 9. Şa7 Şb5 10. a4+ Şxa4 11. Şb6 Şxb4 12. Şe6 Şc4 13. Şd6 Şd4 14. Şe6 Şe4 15. Şf6 Şf4 16. Şg7 h5+] uduş.

1...hxg6 2. bxa3 g5 3. a4 g4 4. a5 g3 5. a6 g2 6. a7 g1V 7. a8V Vg8+ 8. Şb7! [8. Şa7? Vxa2+] 8...Vxa8+ 9. Şxa8 Şe6 [9...h5 10. Şa7 h4 11. b5] 10. Şa7! Şb5 11. a4+! Şxa4 12. Şb6! Şxb4 13. Şe6 Şc4 14. Şd6 Şd4 15. Şe6 Şe4 16. Şf6 Şf4 17. Şg6=, Uzaq öncədən görmə effekti piyada etüdüdür. İlk gedişin mənası yalnız sonda məlum olur. Əsas oyunda 10-cu gedişdən sonrakı Reti manevri mövqə məlum olsa da, əla sintezdir!

512. İuri Akobia (Gürcüstan)

1. Te8+! Şe7 2. Te7+ Şd6 3. Txf7 Tf2+ 4. Şg6 Txf7 5. Şx7 hxs5 6. Ae8+! Şe5

7. Ae4+ Şf5 [7...Şd4 8. Ae6! Ff4 9. g4!+-] 8. Af6 Ff4! [8...g4 öas 9. Ad6+ Şe5 10. Şe7 Ff4! (10...Fa3 öas 11. Axc4+ Şd5 12. Ac3+ Şe5 13. Aec4+ uduş) 11. Axc4+] 9. g4#. Klassik üslubda tərbiyə edilmiş etüd. Maraqlı mübarizə sonda klassik matla bitir. Təossürati oyunun əvvəlində qara atın bir gediş do etmədən vurulması və topların dəyişdirilməsi korlayır.

505. Mike Precic (ABŞ) və İlham Əliyev (Sumqayıt, Azərbaycan)

1. Tb1 indi qara şahın gedişindən asılı olaraq oyun iki hissəyə bölünür: 1...Şh4 2. Tb4 Şg5 3. Txf4 Şxf4 4. a4 Şe5 5. f4+! Şd6 6. f5! uduş və

1...Şh2 2. Tb4 Txb4 3. axb4 g5 4. b5 (4. Kc2? Kc2=) 4...g4 5. fxd4 hxg4 6. b6 g3+ 7. Şe2! g2 8. b7 g1V 9. b8V+ Şh3 10. Vc8+ Şh2 11. Vc7+ Şh1 12. Vc6+ Vg2+ 13. Vxg2+ Şxg2 14. a4 h5 15. a5 h4 16. a6 h3 17. a7 h2 18. a8V+ uduş. Müəlliflər möşhur sonluğa nöinki giriş oyunu və düzülüş veriblər (A. Nimsoviç - Z. Tarraş, San-Sebastian 1911, A=Şe4, pg2, h4 Q=Şf7, pa5, f6. 1...f5+! 2. Şd4 f4! 0-1), həmçinin 2-ci variant da əlavə edilər.

459. Janos Mikitovics (Macarıstan)

1. Tf7+! Şh6! 2. Fg7+! [Tematik oyun 2. Vb8+! Şh5 3. Vc8! Af2+! 4. Tf2+ Vg6

5. Ve2+ Şg5 6. Vg4+ Şh6 7. Tf6 Vxf6 8. Fxf6 Fc8!-, 2. Tf6+ Şh7 3. Tf7+ vaxt itkisi] 2...Şg6 3. Tf6+! Şg5 4. Vd8! Fg2+! 5. Şxg2 Ve4+ 6. Şg1! [6. Şh3 Vg4+ 7. Şg2 Ve4+ 8. Şg1 vaxt itkisi] 6...Şg4 7. Vd7+ Şg5 8. Fh6+! Şxf6 9. Vxd6+ Ve6 10. Fg7+! Şf7 11. Ta7+ uduş.

Oyun çox maraqlıdır. Ağ top, vəzir və filin doqıq heç-heçəyə gedişləri sonda ağların qolobosinə gətirir. Təossürati finalın etüd nüansından məhrum olması korlayır.

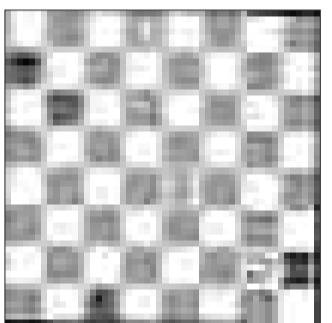
506. Nikolay Rokirovkin (Ukrayna)

1. Af6+ Şg7 2.0-0! [2. Vxh7+? Şxf6 3.0-0+ Şe7] 2...h6! [2...Th8 3. Vg5 h5

4. Axb5+] 3. a8V! [Tematik oyun 3. Vxh6+? Şxb6 4. Tb4+ Şg5 5. Th7 (5. a8V Şxb4) 5...Ff5 6. e5 dxe5 7. dxe5 Vb6+! 8. Şh1 Vf2! 9. Tf2 Td1+ 10. Tf1 Txf1#; 3. Tg3? Vb6 4. e5 d5 5. Vh4 Vxa7 6. Ah5+ Şh7 7. Af6+ (7. Vf6 Tg8) 7...Şg7=] 3...Txa8 [3...Fxd4 4. Vxd8 Txd8 5. Va5 Tf8 6. Axc4 a3 7. e5] 4. Vxh6+! Şxb6 5. Th4+ Şg5 6. Th7 Ff5 7. e5 dxe5 8. dxe5 Vb6+ 9. Şh1 Vb1 10. h4#.

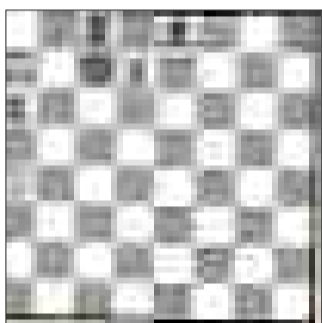
Praktik oyundan olan kombinasiya montiği tərbiyəni tapdı. Ağ piyadının vəzirə çevrilmə ilə olan qurbanın mənası sonda məlum olur, məqsəd qara topu açıq xətdən yayındırmaqdır. Uzaq öncə-dəngərmə effekti.

475. Pietro Rossi, Marco Campioli (İtaliya)
1-ci tərifnamə

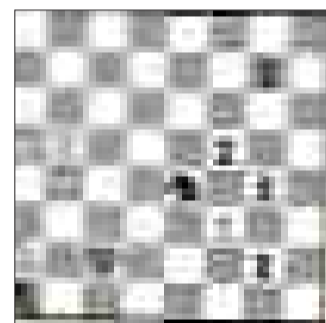
Uduş (+)

474. Richard Becker (ABŞ)
2-ci tərifnamə

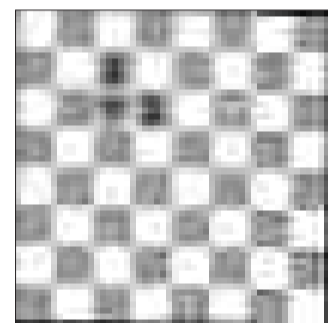
Uduş (+)

539. Alain Pallier (Fransa)
3-cü tərifnamə

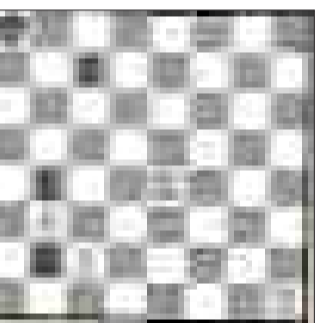
Uduş (+)

498. Samir Bədəlov (Bakı)
4-cü tərifnamə

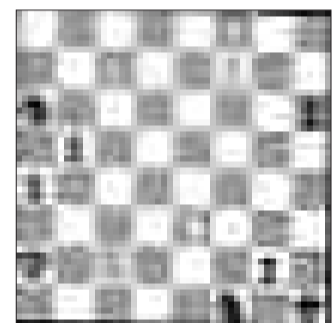
Uduş (+)

499. Fərid Əhmədov (Yevlax)
xüsusi tərifnamə

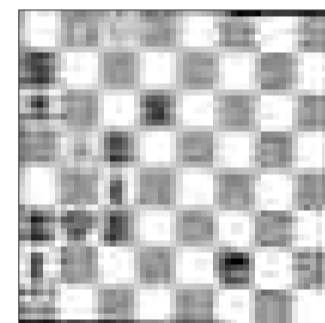
Uduş (+)

552. Ceyhun Məmmədov (Lənkəran)
xüsusi tərifnamə

Uduş (+)

453. Ələkbər Təhməzov (Laçın)
xüsusi tərifnamə

Heç-heçə (=)

475. Pietro Rossi və Marco Campioli (İtaliya)

1. Vg1+! [1. Fe5+? Şa5! 2. Vxh2 Va8+]=] 1...Şa6 2. Vf1+ Şb6 3. Fe5+! Şxe5 4. Vg1+ Tf2! 5. Vxf2+ Fe3 6. Vxe3+ Şd6 7. Vg3+ [7. Vxa7? pat] 7...Şd7! [öas 7...Şe5 8. Vf2+ Şd6 9. Af7+ (9. Vxa7? pat)] 8. Vg7+ Şd6 9. Af7+ [9. Vxa7? pat] 9...Şe6 10. Ae5+ uduş. Maraqlı etüd.

dür. Sadə kombinasiya qara vəzirin udulmasına gətirir, cəlbə vaxt qaralar pat kombinasiyası düşündür və topla, fili qurban verir. Ağlar qurbanları qəbul edir və pat kombinasiyasından yan keçirlər. Klassik pat finalı məlum olsa da, ardıcıl giriş oyunu gözəldir.

474. Richard Becker (ABŞ)

1. Vc4+ Şd8 2. Vh4+ Şe7

3. Ve7! Şe6 [3...a5 4. Vg7 +] 4. Vb4! [4. Vg7? Te7+ 5. Şb8 Tb7+ 6. Şc8 Tb5 7. Ve7 Fh5+] 4...Şd5 5. Vf8! [5. Ve7? Şe6 6. Vb4 vaxt itkisi] 5...Şe6 6. Vf5! [6. Ve7? a5=] 6...Şe7 7. Ve5+ Şd8 8. Vg5+ Şe7 9. Vg7! [9. Ve7? Şe6 10. Vb4 vaxt itkisi] 9...a5 10. Vc3+ Şd8 11. Vf6+ Şe7 12. Vb6#. Etüd ağ vəzir ilə qara şahın dueli üzərində qurulub. Ağla-

rın doqıq gedişləri sonda matla gətirib çıxarır. Təossürati qaraların öks oyununun olmaması və qara top ilə filin statistrolunu oynaması korlayır. Ona görə də etüdü yuxarı yer vermək olmur.

539. Alain Pallier (Fransa)

1. Fb3+ Şb1 2. Fe2+! Şxc2 3. Txa1 gx f3 4. Txf5 f2 5. Txf2+! Axf2 6. Şa3!! Ad3

7. Ta2+ uduş.

Etüdü maraqlı edən ağ filin qurbanı və 6. Şa3! gedişidir.

498. Samir Bədəlov (Bakı, Azərbaycan)

1. Şe6 [1. Fh4? Şd5=] 1...Şe5 2. Fh4! Şc4 3. Ff6 d5 [3...c5 4. Şxd6] 4. Fd4! c5 [4...c6 5. Şd6 c5 6. Şe5 exd4 7. exd4] 5. Şe5 exd4 [5...Şd3

öas 6. Şxd5 exd4 7. exd4] 6. exd4 zz uduş. Filin qurbanı ilə olan məlum ideyaya 2. Fh4! gedişi yeni höyat verir.

Yeni başlayanlar üçün xüsusi tərifnamələr

Növbəti üç fərqlənmə isə yeni başlayan şahmat bəstəçilərinə verilir, ümid edirəm ki, onlar etüd poeziyasında yaradıcılıqlarını davam etdirəcəklər.

499. Fərid Əhmədov (Yevlax, Azərbaycan)

1. Ta1+ Şb7 2. Şd3 c5 3. Şd2 c4 4. Şc1 c3 5. Ta4 Şe6 6. Txb4 uduş.

Oyun topun tutulması (dominasiya) üzərində qurulub, sonda o xilas olur, lakin bu iki piyada bahasına başa gəlir.

552. Ceyhun Məmmədov (Lənkəran, Azərbaycan)

"Olimpiya dünyası" 2010 (#2 - İkigedişli)

Hakim: Qivi Mosiaşvili (Gürcüstan)

Qivi Mosiaşvili: "Yarışın səviyyəsi yaxşıdır. Xüsusi ilə Azərbaycan müəlliflərinin fəallığı çox sevindiricidir. Əminəm ki, zamanla təcrübə və daha çox uğurlar da qazanılacaq! Belə mötəbər qəzetdə mono hakimlik etmək üçün şərait yaratdığınıza görə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Firsətdən istifadə edib hamımızın yeni ilini tobrük edim və yeni uğurlar arzulayıram!"

2010-cu il üçün qəzetin səhifələrində 7 ölkədən 18 müəllifin 32 ikigedişli məsələsi dərc olunmuşdu: **Azərbaycan** (Elmar Qasimov, Vüqar Bayramov, İslam Kazimov, Məhird Məmmədov, Elmar Abdullayev, Ramil Səfəriliev, Qərib Hüseynov), **ABŞ** (Rauf Ələvsətzadə, Geoffrey Caveney, David Lynn), **Almaniya** (Dieter Müller, Sebastian Beetz), **Rusiya** (Mixail Matrenin, Pavel Muraşev), **Ukrayna** (Fedor Kapustin, Aleksandr Tsaplin), **Fransa** (Abdelaziz Onkoud), **Mərakes/Fransa** (Youness Benjelloun). Onlardan 11-i təltif seçilib.

481. Məhird Məmmədov (Bakı, Azərbaycan)

Xoyali oyun: 1...Txd4 2. Ad6#, 1...ed 2. Vc6#, 1...Fc3 2. Th4#.

Höllü: 1. Vb1! (2. c4#), 1...Txd4

2. Vxb7#, 1...dc 2. c3#, 1...Fc3 2. Vh1#. 1...Şd5 2. Vxb7#

Şifman mövzusu fonunda matların dəyişməsi. Məsələ yaxşı təossürat daşıyır.

478. Fedor Kapustin (Ukrayna)

1. Af1? z 1...Şxh1!, 1. Ah5? z 1...exf3!, 1. Ff2? z 1...c3!. Höllü: 1. Fd5! z 1...Şxf3, 2. Fxe4 #, 1...exf3 2. Ta2#. Zaqoruyko mövzusu. Höllü ilk gediş gözəldir.

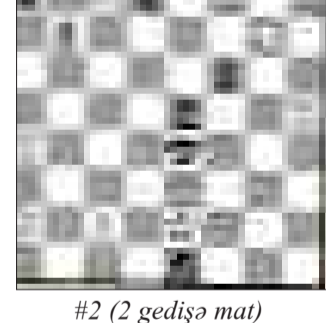
470. Abdelaziz Onkoud (Fransa)

1. Aeg6? [2. Fg7#] 1...Ve4!, 1. Afc6? [2. Fg7#] 1...Vd5!, 1. Fc6? [2. Fg7#] 1...Ac2!, 1. Tfc1? [2. Te3#] 1...Af2!, 1. Td2? [2. Vb2#] 1...b3!, 1. Fxe7? [2. Ff6#] 1...Vb7!, 1. Fe4? [2. Txf3#] 1...Af2!. Höllü: 1. Şe6! [2. Fg7#] 1...Ve4+ 2. Axc4#, 1...Vd5+ 2. Axd5#, 1...Ac2 2. Vxc2#, 1...d5 2. Txf3#, 1...b3 2. Vd2#. Möşhur ağ kombinasiyalar. Bütün tematik hədlər bir xanada keçir ki, bu da məsələyə daha çox effektivlik verir.

553. Pavel Muraşev (Rusiya)

1. Td2? [2. Ae2#] 1...Şxc3!, 1. Te2? [2. Sc6, Se2#] 1...exd3!, 1. Qc1? [2. Sc6#] 1...exd3!. Höllü: 1. Va1! [2. Axb5#] 1...Axc3,

481. Məhird Məmmədov (Bakı)
1-ci Mükafat

#2 (2 gedişə mat)

Vxc3 2. Ae6#, 1...Şxc3 2. Fe5#, 1...Vxc2+ 2. Axc2#. Barns və yalançı le Qrand mövzusu. Heyif ki, bütün tematik matlar ilkin mövqedə hazırdır.

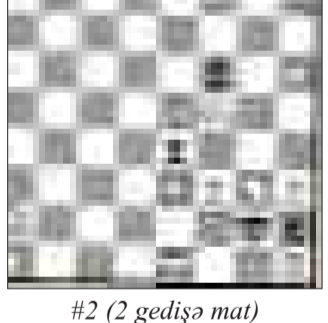
466. Mixail Matrenin (Rusiya)

1...exd5 2. Ve7#. 1. Vd7? [2. Vxc6#] 1...Axb6!, 1. Vb2? [2. Sc4#] 1...Ab6!, 1. Vb1! [2. Vc4#] 1...f5!, 1. Fh1/a2? [2. Qe4#] 1...d5!, 1. Fxe6? [2. Vd5, Ve4#] 1...f5!, 1. Şe4? [2. Vb2#] 1...Ab6+!. Höllü: 1. Vb4! [2. Vd4, Ve4#], 1...exd5 2. Te1#, 1...f5 2. Vd4#, 1...Şxd5 2. Vb5#. Matların və təhlükələrin çoxsaylı dəyişikliyi ilə mərcədit.

480. Dieter Müller (Almaniya)

1...Te4 2. Vg4#, 1...Txd5

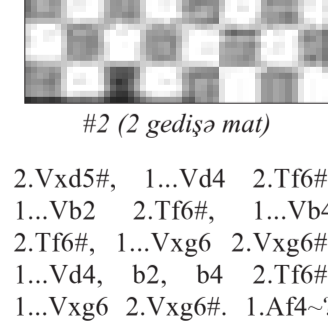
478. Fedor Kapustin (Ukrayna)
2-ci Mükafat

#2 (2 gedişə mat)

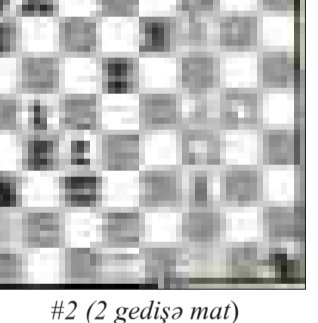
2. Vxd5#, 1...Vd4 2. Tf6#, 1...Vb2 2. Tf6#, 1...Vb4 2. Tf6#, 1...Vxg6 2. Vxg6#, 1...Vd4, b2, b4 2. Tf6#, 1...Vxg6 2. Vxg6#, 1. Af4-? 2. Vg4# 1...Te4!. Höllü: 1. Ae6! (2. Vg4#), 1...Te4 2. Vg5#, 1...Vd4 2. Ag7#, 1...Vb2, b4 2. Ag7#. Oyunun və matların dəyişməsi.

503. Rauf Ələvsətzadə (ABŞ)
Tərifnamə

#2 (2 gedişə mat)

470. Abdelaziz Onkoud (Fransa)
3-cü Mükafat

#2 (2 gedişə mat)

Bərabər qüvvəli tərifnamə

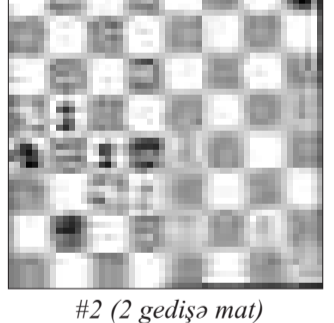
503. Rauf Ələvsətzadə (ABŞ)

1. Td5? (2. Vd8#), 1...Txc6!, 1. Te5? 1...Td1!. Höllü: 1. Ae5! (2. Vb4#), 1...Fc4 2. Axc4#, 1...Fxc6+! -korrekt edən gediş, 2. Axc6#. Ağ və qara korreksiyasını uyğunluğ.

465. İslam Kazimov (Bakı, Azərbaycan)

1. Af4? Şe5!. 1.d3!

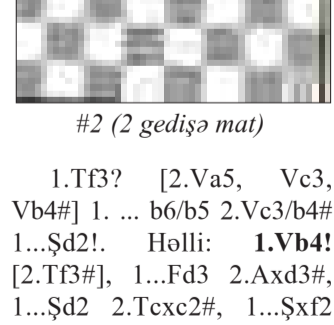
553. Pavel Muraşev (Rusiya)
1-ci fəxri rəy

#2 (2 gedişə mat)

1. Tf3? [2. Va5, Vc3, Vb4#] 1... b6/b5 2. Vc3/b4# 1...Şd2!. Höllü: 1. Vb4! [2. Tf3#], 1...Fd3 2. Axd3#, 1...Şd2 2. Txc2#, 1...Şxf2 2. Tf3#. Ağların gedişlərinin dəyişmə funksiyası.

563. Qərib Hüseynov (Bərdə)
Tərifnamə

#2 (2 gedişə mat)

563. Qərib Hüseynov (Bərdə, Azərbaycan)</